

I.DÜNYA SAVAŞI SONUNDA YAPILAN ANTLAŞMALAR

Almanya ile "**Versay**",
Avusturya ile "**Sen-Jermen**",
Macaristan ile "**Triyanon**",
Bulgaristan ile "**Nöyyi**"
Osmanlı Devleti ile "**Sevr**"
Barış Antlaşmaları
imzalanmıştır.
(Sovyet Rusya BrestLitowskAnt.
İle savaştan çekilmiş Kars,
Ardahan ve Batum'dan Osmanlıya
geri vermiştir (3 Mart 1918))

Bu antlaşmaların ortak özellikleri

- Yenilen devletlerin topraklarını küçültmek, bazılarını işgal etmek veya yeni devletler kurmak.
- Askeri sınırlamalar getirmek.

c) Ağır savaş tazminatları ödetmek ve ekonomik yükümlülükler getirmek.

ÇARLIK RUSYASININ YIKILIŞI VE BOLŞEVİK İHTİLALİ

Petersburg'da kadın işçilerin başlattığı grev bu hareketi dağıtmakla görevli askerlerin de katılımıyla bir devrime dönüşmüştür (Mart 1917).

Çar II. Nikola tahttan çekilmiş ve Duma (Rus Meclisi) üyeleri tarafından geçici hükümet kurulmuştur. Sürgündeki "İlyiç Vladimir Lenin" in Petersburg'a dönmesiyle birlikte, " **Barış, toprak ve ekmek**" vaadiyle harekete geçen Bolşevikler yönetimi ele geçirmiştir. (Ekim 1917)

Lenin "**Brest Litovsk Antlaşması**" ile I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. (3 Mart 1918) Dış güçlerin desteklediği Çar yanlısı "**Beyaz Ordu**" ile üç yıl süren savaşlar Bolşeviklerin zaferi ile sonuçlanmıştır. Lenin Bolşeviklerin güçlenmesi için "**N.E.P.** Politikası 'nı" (Köylü, küçük esnaf, tüccar ve yabancı sermayeye kolaylık sağlanmış, bankalar, büyük sanayi kuruluşları ve ulaşım devlet egemenliğine bırakılmıştır.) ilan etmiştir.(1921)

SSCB YÖNETİMİNDEKİ TÜRK TOPLULUKLARININ DURUMU

Bolşevik yönetimi; İngilizlerin desteklediği Türklerin ve diğer milletlerin bağımsızlık mücadelelerine engel olabilmek için onlara kendi geleceklerini belirleme hakkı tanımıştır. Bunun üzerine;

Kazan Türkleri; **İdil-Ural Devleti'ni,**

Kazaklar ise; Alaş-Orda Özerk Cumhuriyeti'ni ve Özerk Türkistan Cumhuriyeti'ni kurmuşlardır.

Sovyetler Birliği'nin kurulduğu dönemdeki karışıklıktan yararlanan Türkler; Başkurdistan Sovyet Cumhuriyeti, Harezmi Halk Cumhuriyeti, Türkistan ve Kırgız Muhtar Cumhuriyetleri gibi bağımsız devletler kurmuşlardır. Bu gelişmeler üzerine Sovyet yönetimi 1920 yılının sonlarına doğru Türk devletleri üzerinde doğrudan hâkimiyet kurmaya yönelmişlerdir.

BASMACI HAREKETİ

(1918-1931) “Baskın yapan, hücum eden” anlamına gelen, Basmacı tabiri Çarlık döneminde Türkmenistan, Başkurdistan ve Kırım’da mücadele eden, Türk güçleri için kullanılmıştır.

Basmacı hareketinin tek amacı; Türkistan’ı Ruslardan kurtararak, bağımsızlığına kavuşturmadır. Enver Paşa’nın da katılımıyla (1921) Basmacıların mücadeleleri giderek artmış ve 1931 yılına kadar sürmüştür. Bu tarihten sonra Ruslar Basmacı Hareketi’ne kesin olarak son vermişlerdir.

5 Aralık 1936’da Batı Türkistan’da SSCB’ye bağlı Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan ve Türkmenistan cumhuriyetleri kurulmuş fakat bu cumhuriyetlerin milli bir askeri güce sahip olma hakları kaldırılmıştır.

Sovyet yöneticileri II. Dünya Savaşı’ndan sonra Kırım Türkleri ile Kafkasya’da yaşayan Karaçay, Balkar, Ahıska (Meşhet), Çeçen ve İnguş Türklerini düşmanla iş birliği yaptıkları gerekçesiyle Orta Asya ve Sibiry’a sürgün etmişlerdir.

Gazavât/Müridizm Direniş Hareketi:

Kuzey Kafkasya Müslümanlarının XVIII. yüzyıl sonlarında Ruslar'a karşı başlattıkları, Müridizm; Müslümanların Gazavât adını verdikleri tasavvuf kökenli siyasi harekettir. İmam Mansûr'dan önce Çar rejimine bağlı kişilerce Kafkasya'ya özerklik verilmesini savunan bir hareket başlatılmışsa da başarıya ulaşamamıştır.

Müridizm, başlangıcından kısa bir süre sonra millî bir nitelik kazanarak bağımsız Kafkasya idealinin ortaya çıkmasında başlıca etken olmuştur. 1835 yılında hareketin başına Şeyh

Şamil geçti. Şeyh Şamil Ruslara karşı giriştiği direniş başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Şeyh Şamil ile özdeşleşmiştir.

1818-1917 yılları arasında Bolşeviklerle birlikte Çar rejimine karşı büyük mücadeleler vermişlerdir.

Gazavât, 1917-1922 yılları arasında Sovyet yönetimi tarafından millî bir kurtuluş hareketi, ilerici ve demokratik bir direniş olarak değerlendirilmişse de sonradan bu değişik algılanmaya başlanmıştır.

Sovyet yönetimi, II. Dünya Savaşı sürecinde bu hareketin Sovyet halklarında millî uyanışa yol açacağı düşüncesiyle, Müridizm başta olmak üzere, sosyalist içerikli olmayan millî kurtuluş hareketlerini feodal ve burjuva hareketleri olarak nitelendirildiğinden yasaklanmıştır.

ORTADOĞU'DA MANDA YÖNETİMLERİNİN KURULMASI

Coğrafi konumu ve doğal zenginlik kaynakları ile önemli bir bölge olan Orta Doğu İran hariç Osmanlının egemenliği altındaydı.

XIX. yy.'da Osmanlı Devleti'nin iyice zayıflaması sonucunda İngiltere, Fransa, Rusya daha sonra da Almanya ve İtalya bu bölge üzerinde hakimiyet mücadelesine girişmişlerdir.

XIX.yy.'da. İttifak grubunda savaşa katılan Osmanlı'nın, savaş sonucunda yıkılması Orta Doğu'da bir otorite boşluğuna sebep olmuştur. I. Dünya Savaşı devam ederken İngiltere, Fransa ve Rusya aralarında yaptıkları gizli

anlaşmalarla Orta Doğu'yu paylaşmışlardır. **Bolşevik ihtilali** sonrasında savaştan çekilen Rusya bu gizli anlaşmaları açıklamıştır. ABD savaşa girerken yayınladığı Wilson İlkeleri ile Gizli Antlaşmaları kabul etmemiştir. Ayrıca Osmanlı ülkesinde yaşayan Türklerin nüfus yoğunluğuna sahip oldukları bölgelerde bağımsız yaşayabileceklerini, azınlıkların da nüfus çoğunluğuna sahip oldukları bölgelerde bağımsız devletler kurabileceklerini belirtmiştir. Fransa ve İngiltere zaman kazanmak amacıyla Orta Doğu'da yaşayan halkların kendi yönetimlerini kurabileceklerini bildirmişlerdir. ABD'nin savaştan sonra "**Yalnızlık Politikası**"na dönmesi İngiltere ve Fransa'nın Orta Doğu'da serbest kalmasına neden olmuştur. İngiltere ve Fransa Nisan 1920'de toplanan **San Remo Konferansı'nda** "**Sevr Antlaşması**"nın maddelerini belirlemişler ve Osmanlı topraklarını paylaşmışlardır.

Buna göre:

Fransa: Suriye ve Lübnan'ı;

İngiltere: Irak, Filistin ve Ürdün'ü almıştır. Ayrıca İngiltere: Daha önce işgal ettiği Mısır ve Kıbrıs'ı da resmen kendisine bağlamıştır. Bunun yanında Anadolu toprakları da paylaşılmıştır.

Wilson İlkeleri'nin toprak işgali olmayacak maddesine karşı da "Manda ve Himaye" sistemini benimsemişlerdir.

ORTA DOĞU'DA BÜYÜK DEVLETLERİN DURUMU VE POLİTİKALARI

Osmanlı yönetiminde sorunsuz yaşayan bölge halkı bağımsızlık vaadiyle İngiltere ve Fransa gibi sömürgeci devletler tarafından kandırılmışlardır. Bu devletlerin izlediği politikalar, bölgenin siyasi haritasının değişmesine ve günümüze kadar süren sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

OSMANLI DEVLETİ'NİN YIKILIŞININ ORTA DOĞU'YA ETKİLERİ:

İngiltere'nin Uzak Doğu'daki sömürgelerine ulaşma da en kısa yol olan Orta Doğu 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılması ve XIX.yy.'da. sonlarında bölgede önemli petrol rezervlerinin bulunmasıyla önem kazanmıştır.

Almanya'nın Osmanlı ile iş birliği yaparak," **Hicaz Demiryolları Projesi**" ile bölgede üstünlük sağlaması İngilizlerin çıkarlarına ters düşmüştür.

II. Abdulhamit döneminde "**İslamcılık**" politikası izlenerek, milliyetçiliğe dayalı ayaklanmaların önlenmesi için Hicaz Emiri Şerif Hüseyin İstanbul'da tutulmuştur. "**İttihat ve Terakki**" yönetimi ise bu politikayı terk ederek, Şerif Hüseyin'i bölgeye göndermiş bu durum İngilizlerin kışkırtmalarına yol açmıştır. İngilizlerin kışkırtmaları sonucunda Orta Doğu'daki yerel liderler Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaya başlamışlardır.

İNGİLTERE VE ORTADOĞU

Arabistan Yarımadası:

İngiltere'nin bağımsızlık vaadi üzerine Hicaz **Emiri Şerif Hüseyin** kendisini "**Arap Ülkeleri Kralı**" ilan ederek, oğullarını da Irak ve Ürdün'e kral tayin etmiştir. Şerif Hüseyin'in 5 Mart 1924'te halifeliğini ilan etmesi **Necd Emiri Abdülaziz İbn-i Suud** ile karşı karşıya gelmesine sebep olmuştur. Galip gelen İbn-i Suud kendini Hicaz ve Necd Kralı ilan etmiştir. İngiltere tarafından 1927'de tanınan krallık 1932'de Suudi Arabistan Krallığı adını almıştır. İngiltere, İtalya'nın müdahalesi sonucunda Yemen'in de bağımsızlığını tanımak zorunda kalmıştır. (1934)

İNGİLTERE VE ORTADOĞU

Irak: Irak'a hâkim olmak isteyen İngiltere Şerif Hüseyin'in oğlu Faysal'ı Irak Krallığı'na getirmiştir. (1921) Iraklıların başlattığı bağımsızlık mücadelesi sonucunda Irak, 1930'da bağımsızlığını kazanmış fakat II. Dünya Savaşı öncesinde İngiliz egemenliğinden kurtulamamıştır.

kattığını açıklamıştır. (1914) Mısır 1922’de bağımsız olmuş ancak İngiliz egemenliğinden kurtulamamıştır.

Ürdün: 1922’de İngiltere’nin mandası olarak kurulmuş, 1946’da bağımsız olmuştur.

Filistin:

San Remo Konferansı’nda İngilizlere bırakılan Filistin’de ABD’nin desteğiyle Yahudi devleti kurma çalışmaları başlatılmıştır.

Mısır: İngiltere 1882’de Mısır’ı işgal etmişti. Osmanlı’nın I. Dünya savaşı’na girmesi üzerine İngiltere Mısır’ı topraklarına

FRANSA VE ORTA DOĞU:

San Remo Konferansı'nda Fransa'nın payına Suriye ve Lübnan düşmüş, Ayrıca Sevr Antlaşması ile Güney Doğu Anadolu'yu diğer İtilaf Devletleri

ile birlikte de Boğazlar ve İstanbul'u işgal etmiştir. Anadolu'da Türk kuvvetlerine karşı direnemeyen Fransa **Ankara Antlaşması** ile Güney Doğu Anadolu'yu boşaltarak, Suriye'ye yönelmiştir.

Fransa 1926'da Lübnan'a 1930'da; Suriye'ye bağımsızlıklarını vermiş fakat her iki devlet de Fransız mandasından kurtulamamıştır. Fransa Suriye ve Lübnan'dan 1946'da tamamen çekilmiştir.

UZAK DOĞUDA YENİ BİR GÜÇ JAPONYA

XIX.y.y.'da. İkinci yarısına kadar Derebeylik (Feodal) Sistemi'nin hâkim olduğu Japonya dış dünyaya kapalı bir ülkeydi. Japonya'daki bütün eyaletler "**daymiyo**" adı verilen derebeyler tarafından yönetilmekteydi.

"**Şogun**"adı verilen ordu komutanı bu derebeylerin en güçlüsünden seçiliyordu. Asıl güç "**Şogun**"un elinde olup, İmparator sembolik olarak devletin başındaydı. Batılı devletlerle ticari

anlaşmalar yapılması "**Şogun**" yönetiminin ülke üzerindeki etkisini kaybetmesine neden olmuştur. (1854) **İmparator Mutsihito**'nun aydınların batı tarzı yenilikler yapılması fikirlerine destek vermesiyle birlikte Japonya'da "**Meiji Restorasyonu**" denilen reform süreci başlamıştı. (1867).

Meiji Restorasyonu ile;

- 1870 yılında ilk demiryolunun yapımına başlanması
 - 1871 yılında daymiyo adı verilen derebeylik sisteminin yıkılıp devlet yönetiminin yeniden organizasyonu
 - 1871 yılında ilk gazetenin yayınlanması
 - 1872 yılında çıkartılan bir kanunla her kadın ve erkek Japon için ilköğretimin zorunlu hale getirilmesi -1873 yılında zorunlu askerlik sisteminin kabulü; bu politika sonucunda gerçekleştirilen bazı uygulamalardır.
- 1868'de feodal düzen yıkılarak, batı tarzı hükümet kurulmuştur. Hukuki, sosyal, eğitim, askeri ve ekonomik alanlarda yapılan reformlar sonucunda Japonya XIX.y.y.'da. sonlarında güçlü bir devlet haline gelmiştir. Sanayisi gelişen Japonya, hammadde ihtiyacını karşılamak için Asya kıtasına yönelmiştir. Çin'den Kore'yi almışsa da batılı devletler ve Rusya'nın müdahalesi ile geri vermiştir. Çin toprakları yüzünden Rusya ile yapılan 1904-1905 Savaşı ile Rusları yenilgiye uğratarak Kore'yi ele geçirmiştir. Böylece Japonya Uzak Doğu'da yeni bir güç olarak ortaya çıkmıştır.

1929 DÜNYA EKONOMİK KRİZİ

-1929'da başlamış etkileri II. Dünya Savaşı'na kadar, yaklaşık 10 yıl devam etmiştir. Kuzey Amerika ve Avrupa'da başlamış, sanayisi gelişen diğer ülkelerde de yıkıcı etkiler oluşturmuştur. I.Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa dışında üretim oldukça artmış, sanayi ülkeleri ihrac ürünlerinden büyük kazanç

sağlamışlardır. 1920'lerde ise tarımsal üretimdeki artış, tarım ürünlerinin fiyatlarının düşmesine sebep olmuş ve tarım ülkeleri ekonomik büyümeden faydalanamamıştır. Amerika'da I. Dünya Savaşı'nın getirdiği zorluklar karşısında küçük şirketler birleşerek, tekeller oluşturmuşlardır. Bu dönem de Amerikan banka ve şirketlerinin çalışma esaslarını düzenleyen yasaların yetersiz olması,

yatırımcıların bilgilendirilmesinde ve denetleme de görülen eksiklikler ayrıca verilen ekonomik kredilerin geri alınamaması ekonominin bozulmasın da etkili olmuştur.

İngiltere’de para birimi Paund’un aşırı değer kazanması, ihracatta düşüşe ve ekonominin bozulmasına sebep olmuştur.

Almanya ise savaş tazminatlarını ödemek için karşılıksız para basmış bu da ülke de **hiperenflasyona** (aşırı enflasyon) sebep olmuştur.

New York Borsası 24 Ekim 1929 Perşembe günü (Kara Perşembe) dibe vurmuş bu süreçte çok sayıda banka batmış, binlerce insanın mal varlığı yok olmuştur. Kriz en çok sanayileşmiş şehirleri vurmuş, bu kentlerde bir “işsizler ve evsizler ordusu” oluşturmıştır. İnşaat faaliyetleri durmuş, tarım büyük zarara uğramış ve talebin düşmesi nedeniyle “madencilik” en fazla etkilenen sektörlerden biri olmuştur.

İKİ SAVAŞ ARASI DÖNEMDE AVRUPA

1.Milletler Cemiyeti (Cemiyet-i Akvam):

Paris Barış Konferansı'nda 32 devlet tarafından kurulması kabul edildi.

Barışın Sürekliliğini Sağlama Çabaları I.Dünya Savaşı'nın galibi olan devletler tarafından savaş sonrasında barışı sağlamak amacıyla merkezi "**CENEVRE**" (İsviçre) olmak üzere "**Milletler Cemiyeti**" kurulmuştur. (10 Ocak 1920). Fikir önderliğini ABD'nin yaptığı bu örgüte ABD üye olmamıştır. Zamanla örgütün üye sayısı 63'e çıktı

NOT: Türkiye 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olmuştur.

Locarno Antlaşması: 1 Aralık 1925

Uluslararası barışı korumaya yönelik olarak Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya arasında "**Locarno Antlaşması**" imzalanmıştır.

Briand Kellog Anlaşması (Paris 1928):

ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Polonya, Çekoslovakya ve Belçika arasında "BriandKellog Paktı" imzalanmıştır. Aynı yıl Sovyetler Birliği ve Türkiye'de bu anlaşmaya katılmıştır. (ABD ve Fransa öncülük etmiştir.)

NOT: "Briand Kellogg Paktı" ile "***Savunmaya dayanmayan savaş***" kanun dışı sayılmış ve devletlerarası ilişkilerde "barışçı yollara" başvurulması esas alınmıştır.

Bütün bu çabalar sorunları çözemediği gibi, II. Dünya Savaşı'nı da engelleyememiştir.

Avrupa'da Sosyal ve Ekonomik Hayat

- Avrupa içinde göçler artmıştır.
- İstihdam ve çalışma şartları yeniden düzenlenmiş bazı ülkelerde 8 saatlik işgünü uygulamasına geçilmiştir.
- Demokratik gelişmeler olmuş, bazı ülkelerde kadınlara da oy hakkı tanınmıştır.

- Ağır sanayi, silah ve motorlu taşıt imalatı canlanmıştır.
- İşçi sınıfı önem kazanmıştır.

TOTALİTER REJİMLERİN KURULUŞU

Almanya;

Adolf Hitler'in "Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi" Almanya'da yönetimi ele geçirmiştir. (1933-Nazi Yönetimi) Hitler'in 1 Eylül 1939'da Polonya'ya saldırması, II. Dünya Savaşı'nın başlamasına neden olmuştur.

İtalya-Faşizm:

Benito Mussolini
(1883-1945)

İtalya'da savaşın neden olduğu huzursuzluklar, hükümet darbesi ile Faşist Parti'nin yönetime gelmesine sebep olmuştur. (1922) Benito Mussolini başbakanlığa atanmış ve İtalya'da faşist iktidar yönetime gelmiştir.

İspanya:

İspanya'da Fransa ve SSCB'nin desteklediği "Cumhuriyetçiler" ile Almanya ve İtalya'nın desteklediği "Milliyetçiler" arasındaki mücadeleyi "Milliyetçiler" kazanmış böylece "Francisco Franco" iktidarı başlamıştır. İspanya 1955'te BM'ye, 1958'de Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilatı'na girmiştir.

İKİ SAVAŞ ARASI DÖNEMDE DÜNYA

- Savaş sırasında yaşanan ekonomik sıkıntılar, savaştan sonra tüketimin artmasına ve sanayinin gelişmesine neden olmuştur.
- Sanayide kullanılan petrol ve elektrik günlük hayatta yaygınlaşmaya başlamıştır.
- Kara-deniz-hava ulaşımı gelişmiştir.
- Şehircilik ve mimari gelişmiştir. (Bauhaus Mimari Akımı ortaya çıkmıştır.)
- Radyo yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır.
- Fotoğraf, çizgi film ve sinema gibi görsel sanatlar gelişmiştir.
- Albert Einstein başta olmak üzere bazı bilim adamlarının ülkelerini terk etmeleri bilimin uluslararası alanda gelişmesine neden olmuştur.
- Nükleer Enerji alanında önemli gelişmeler olmuştur.

Sağlık Alanında:

- Sağlık alanında özellikle Biyoloji bilimi gelişmiştir. (Organ nakline başlanmış, Banting ve Best 1922'de İnsülin'i ayırtmış, Tüberküloza karşı 1921'de BCG aşısı Calmette ve Guérin tarafından bulunmuş, 1929'da Alexander Fleming Penisilin'i keşfetmiştir.
- Psikoloji ve Felsefe gelişmiş bu alanda önemli akımlar ortaya çıkmıştır. Fenomenoloji (Metafiziğe karşı çıkarak somut yaşantıyı temel alan felsefi görüş) ve Varoluşçuluk önemli Felsefi akımlardır.
- 1929'dan itibaren Geleneksel Tarihin temelini oluşturan, Savaş Tarihi; Kral ve İmparatorlar Tarihi önceliğini kaybederek, yerel tarih, sosyal, ekonomik ve medeniyet konularını ön plana çıkaran yeni tarih anlayışı benimsenmiştir.
- Batı medeniyeti ve bu medeniyetin dayandığı değerlerin sorgulanması Avrupa Edebiyatı'nı etkilemiştir. (John Steinbeck 'in Gazap Üzümleri adlı eseri 1929 Krizi'nden sonra Amerika'nın sosyal ve ekonomik durumunu anlatan önemli eserlerdendir.)

- Sanatta "Sürrealizm (Gerçeküstücülük) Akımı" doğmuştur. Klasik Müzik ve Caz yaygınlaşmıştır.

Pablo Picasso (Pablo Pikasso) (1881-1973)Kübizm akımının kurucularındandır. En tanınmış eseri "Guernica'dır.

Kübizm; nesneleri geometrik biçimlerde gösteren bir sanat akımıdır. Kübizmde nesnelerin resme aktarılırken geometrik formlara bölünmesi veya üç boyutlu bir cismi iki boyutlu yüzeye aktarma çabası ön plandadır

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI

Millî Mücadele'nin kazanılmasıyla imzalanan Lozan Barış Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin sınırları çizilmiştir (24 Temmuz 1923).

1923'ten sonra Lozan'da çözülemeyen Musul Sorunu ile aleyhimize çözülen Dış Borçlar, Suriye Sınırı, Nüfus Mübadelesi ve Boğazlar sorunlarına öncelik verilmiştir. Dış politikada "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesi benimsenmiştir.

a) Balkan Antantı (9 Şubat 1934):

II.Dünya Savaşı tehlikesine karşı Balkanlardaki sınırları korumak amacıyla Türkiye, Yunanistan, Yugoslavya ve Romanya arasında Atina'da imzalanmıştır.

b) Montrö Boğazlar Sözleşmesi (20 Temmuz 1936)

- Türkiye boğazların her iki yakasının silahsızlandırılması ve yönetiminin uluslararası bir komisyona bırakılmasını kabul etmek zorunda kaldığı için “Boğazlar Sorunu” Lozan’da aleyhimize çözümlenmiştir.
- İtalya’nın 1935’te Habeşistan’a saldırması, Almanya’nın Locarno Antlaşması son vermesi ve her iki devletin de hızla silahlanmaya başlaması Türkiye’nin Boğazlar Sorunu ’nu gündeme getirmesine sebep olmuştur.
- Türkiye boğazlar konusunda Sovyetler Birliği ve Balkan Paktı’nı imzaladığı balkan devletlerinin desteğini almıştır.

ÖNEMLİ: Montrö Boğazlar Sözleşmesi’ne göre;

- 1-Boğazlar Komisyonu kaldırılarak, boğazların yönetimi Türkiye’ye bırakılacak.
- 2-Türkiye Boğazlar ve çevresinde asker bulundurabilecek.
- 3-Barış zamanında ticaret gemilerinin boğazlardan geçişi kontrollü olarak serbest olacak.
- 4-Türkiye’nin yer almadığı herhangi bir savaşta tarafların savaş gemileri boğazlardan geçemeyecek.

5-Türkiye içinde bulunduğu bir savaş ya da güvenliğini tehdit eden bir durum karşısında boğazlar üzerinde tam yetkiye sahip olacak.

c) Sadabat Paktı (8 Temmuz 1937):

- Doğu sınırlarımızı güvenlik altına almak amacıyla Türkiye, İran, Irak ve Afganistan arasında imzalanmıştır.
- 1980'de Irak-İran Savaşı'nın çıkması ile pakt sona ermiştir.

d) Hatay'ın Anavatana Katılması (30 Haziran 1939):

- Misak-ı Milli sınırları içerisinde yer alan Hatay 1921 Ankara Ant. ile Fransız mandası olan Suriye'ye bırakılmıştır. (Misak-ı Milli'den ikinci taviz)
- 1938'de Hatay Cumhuriyeti kurulmuş, Tayfur SÖKMEN cumhurbaşkanı seçilmiştir.
- 1939'da Hatay Meclisi oybirliği ile Hatay'ın anavatana katılmasını kabul etmiştir.